

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ombildning av Universitetens servicecenter till aktiebolag

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att det stiftas en lag om ombildning av Universitetens servicecenter till aktiebolag. Bolagsbildningen sammanhänger med universitetsreformen. Genom den föreslagna lagen bemyndigas statsrådet att till det aktiebolag som bildas överlåta den egendom och verksamhet som kontrolleras av Universitetens servicecenter. Aktiebolagets verksamhetsområde avses omfatta produktion av stödservice för ekonomi- och personalförvaltning och annan stödservi-

ce samt tillhörande annan affärsverksamhet. Personalen vid Universitetens servicecenter övergår till anställning i aktiebolaget. Samtidigt upphävs förordningen om Universitetens servicecenter.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2010 och avses bli behandlad i samband med den.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft den 1 maj 2010.

ALLMÄN MOTIVERING

1 Inledning

Universitetens servicecenter, dvs. Certia, är ett räkenskapsverk som tillhör undervisningsministeriets ansvarsområde och som producerar tjänster för ekonomi- och personalförvaltningen. Det inrättades genom en av statsrådet utfärdad förordning (29/2008) som trädde i kraft den 1 mars 2008. Servicecentret inledde sin egentliga verksamhet hösten 2008.

Grunden för modellen med servicecentra utgörs av det program för servicecentra som sammanhänger med statens produktivitetsprogram, och har för Universitetens servicecenters del planerats för att svara mot universitetssektorns verksamhetsmiljö och servicebehov.

Servicecenterprojektet OPM-PAKE för ekonomi- och personalförvaltning inom undervisningsministeriets förvaltningsområde tillsattes i oktober 2005. På basis av den preliminära utredningen presenterades lösningsmodeller för förvaltningsområdet i form av servicecenter och det beslutades att Universitetens servicecenter inrättas. Samtidigt

beslutades det att övriga räkenskapsverk underställda undervisningsministeriet med undantag för universiteten blir kunder hos statskontorets servicecentral.

Universiteten omvandlas till offentligrättsliga inrättningar eller privaträttsliga stiftelser från och med början av 2010. Universitetsreformen ställer krav på förändringar också i verksamheten vid Universitetens servicecenter och i dess juridiska ställning. Undervisningsministeriet tillsatte i november 2007 en utvecklingsgrupp för Universitetens servicecenter med uppdrag att bereda utvecklingen av Universitetens servicecenters rättsliga status, vilka åtgärder som bör vidtas för att ändra denna samt en företagsstrategi för det nya centret och servicekonceptet. I slutrapporten förordade utvecklingsgruppen att Universitetens servicecenter omvandlas till aktiebolag.

Kundrelationen mellan universiteten och servicecentret baserar sig på frivillighet. De universitet som hittills förbundit sig att anlita servicecentrets tjänster är Joensuu, Jyväskylä, Kuopio, Lapplands, Tammerfors, Uleåborgs, Vasa och Åbo universitet, Villman-

strands tekniska universitet samt Åbo Akademi.

I huvudstadsregionen pågår ett pilotförsök i form av servicecentret PAVE med anknytning till Tekniska högskolan. PAVE:s kunder består av Helsingfors handelshögskola, Svenska Handelshögskolan, Konstindustriella högskolan, Teaterhögskolan, Tekniska högskolan, Sibelius-Akademien och Bildkonstakademien. Helsingfors universitet och Tammerfors tekniska universitet, liksom de universitet som samarbetar med PAVE har för närvarande inte förbundit sig att bli kunder hos Universitetens servicecenter.

2 Nuläge

2.1 Lagstiftning och praxis

Vilka uppgifter Universitetens servicecenter svarar för definieras i statsrådets förordning om Universitetens servicecenter. Enligt förordningen är Universitetens servicecenter ett ämbetsverk som lyder under undervisningsministeriet och som har till uppgift att i den omfattning som undervisningsministeriet bestämmer producera stödtjänster för personal- och ekonomiförvaltningen samt andra stödtjänster för universiteten och statliga ämbetsverk på det sätt som avtalats om tjänsterna i det serviceavtal som ingåtts mellan universitetet och servicecentret. Enligt förordningen tillhandahåller servicecentret tjänster på finska och svenska.

Universitetens servicecenter producerar volymtjänster inom personal- och ekonomiförvaltningen enligt det serviceavtal som ingåtts med respektive kund. De universitet som är kunder hos centret svarar för planeringen och för de beslut som fattas om strategin i ekonomi- och personalfrågor. Ekonomiförvaltningens tjänster omfattar bl.a. bokföring, beredning av bokslut, behandling av inköps- och reseräkningar, utbetalningar, fakturering, försäljningsreskontra och bokföring av anläggningstillgångar. Personalförvaltningen omfattar bl.a. inmatning och upprätthållande av uppgifter om tjänsteförhållanden och löneuppgifter, redovisning till myndigheter, inmatning av semesteruppgifter, upprätthållande av matrikelutdrag samt räkning av löner och arvoden.

Servicecentret svarar för skötseln av de datasystem som används för ovan nämnda tjänster. Därtill producerar servicecentret olika mervärdestjänster inom ekonomi- och personalförvaltningen enligt efterfrågan, som t.ex. utbildningstjänster samt tjänster i anslutning till indrivning. Servicecentret utvecklar tjänsterna i samråd med kunderna.

I februari 2008 initierade undervisningsministeriet ett ekonomiförvaltningsprojekt för Universitetens servicecenter med målet att från och med januari 2010 ta i bruk det nya SAP-systemet för servicecentret och dess universitetskunder. Utgångspunkten var att med hjälp av personal- och ekonomiförvaltningens investering i datasystemet bygga upp en ny infrastruktur för universitetens förvaltning. Då olika delområden inom verksamheten förenas till ett enda system, fås snabbare och höglklassigare information jämfört med decentraliserade system. SAP-systemet erbjuder moderna verktyg av det slag som är nödvändiga för administrationen av ett kvalitativt högtstående universitet och dess internationella konkurrenskraft.

Universitetens servicecenter har sitt huvudkontor i Vasa och ett kontor i Joensuu. Därtill har servicecentret ett kontor i Helsingfors. Servicecentrets utrymmen hyrs. Ämbetsverkets mest betydande egendom är datasystemet SAP. Till ämbetsverkets egendom hör även ADB-program och utrustning samt möbler.

Servicecentret bistås av en delegation som behandlar och föreslår riktlinjer för verksamheten och dess utveckling. Delegationen tillsätts av undervisningsministeriet och består av representanter för de universitet som använder centrets tjänster och eventuella andra intressegrupper samt servicecentret.

Enligt 11 § i förordningen om Universitetens servicecenter tar centret ut ett belopp motsvarande tjänsteproduktionens självkostnadspris. Medan servicecentret drivs med anslag som anvisas i statsbudgeten kan undervisningsministeriet med stöd av bestämmelserna om ikraftträdande i denna förordning fatta beslut om att avstå från att ta ut de föreskrivna avgifterna. Ministeriet har fattat ett sådant beslut för 2008—2009. Från och med den 1 januari 2010 blir tjänsterna avgiftsbelagda. År 2009 täcks driftkostnaderna med

ett anslag om 8 miljoner euro ur statsbudgeten. Den 1 juni 2009 var sammanlagt 94 personer anställda vid Universitetens servicecenter.

2.2 Bedömning av nuläget

Universitetens servicecenter grundades för att stödja och effektivisera universiteten inför reformen. Målet har bl.a. varit att universiteten ska kunna överföra sina operativa personal- och ekonomiförvaltningsärenden till servicecentret och koncentrera resurserna till exempel på planering och uppföljning. Därtill har målet varit att förbättra ifråga varande stödtjänsters kostnadseffektivitet genom att sammanföra dem samt förenhetliga och strömlinjeforma processer och förfaranden. Betydelsen av detta mål tilltar i och med universitetsreformen. Den betonar även behovet av ett räkenskapsverk som är modernt och mångsidigt och stöder ledningen för universiteten. Dessutom skulle det inte heller vara ekonomiskt meningsfullt för universiteten att var för sig separat skaffa och upprätthålla värdefulla datasystem för personal- och ekonomiförvaltning.

Den 1 januari 2010 förenas de nuvarande fyra statliga servicecentren, dvs. inrikesförvaltningens servicecentral, justitieförvaltningens servicecentral, försvarsförvaltningens servicecentral och statskontorets servicecentral och ombildas till Servicecentret för statens ekonomi- och personalförvaltning. Principen för den nya modellen är att Servicecentret för statens ekonomi- och personalförvaltning verkar i anslutning till staten och erbjuder tjänster endast till staten, vilket innebär att statliga ämbetsverk och statliga inrättningar kan anlita servicecentret utan att beakta lagen om offentlig upphandling (348/2007).

Principen för Universitetens servicecenter har varit samma modell som i statliga servicecentra, dvs. att servicecentret ses som en intresseenhet som universiteten får anlita utan att behöva konkurrensutsätta sin upphandling så som lagen om offentlig upphandling förutsätter. För närvarande har universiteten kunnat agera enligt detta.

Situationen förändras dock när universiteten lösgörs från staten och planenligt om-

vandlas till privaträttsliga stiftelser eller offentlighetsrättsliga inrättningar. För att det ska vara möjligt för Universitetens servicecenter att bevara ställningen som intresseenhet i anslutning till universiteten, måste universiteten äga servicecentret. Eftersom ett statligt ämbetsverk inte kan ägas av utomstående, föreslås att servicecentrets rättsliga status omvandlas till ett aktiebolag, så att de kunduniversitet som anlitar servicecentrets tjänster kan bli ägare till det.

Statsrådet har i sitt utvecklingsbeslut för 2009—2012 dragit upp riktlinjen att Universitetens servicecenter ska förnyas i samband med universitetsreformen.

3 Målsättning och de viktigaste förslagen

3.1 Målsättning

Målsättningen är att den rättsliga ställningen för och ägandet av Universitetens servicecenters genom bolagiseringen ordnas så att universiteten som är dess kunder associerar till det till en intresseenhet, och kan sköta upphandlingen utan den konkurrensutsättning som lagen om offentlig upphandling föreskriver.

Målsättningen är också att genom bolagisering av ämbetsverket och möjligheten till breddad ägarbas skapa finansiering för nyinvesteringar i Universitetens servicecenter, affärsverksamhet och serviceutveckling. Avsikten är att ägarbasen i det nybildade bolaget görs så att de universitet som blir ägare av bolaget investerar kapital i det. Målet är alltså att trygga kvalitativa och kostnadseffektiva tjänster.

Servicecentret får som bolag möjlighet att ordna stödtjänsterna för ekonomi- och servicepersonalen på ett sådant sätt att universitetens resurser frigörs för strategiska uppgifter inom ekonomi- och personalförvaltningen och för universitetens kärnfunktioner, forskning och undervisning. Det bolagiserade servicecentret föreslås inledningsvis endast ha universitet som kunder. Då verksamheten stabiliserats, föreslås servicecentret även kunna vända sig till yrkeshögskolor, forskningsorganisationer samt stiftelser och fonder som stöder universitetsverksamhet. En ut-

gångspunkt är att eventuella nya kunder blir aktieägare i bolaget och staten säljer sina aktier till dem. Staten uteblir från bolaget senast vid utgången av 2012.

3.2 De viktigaste förslagen

Det föreslås att Universitetens servicecenter ombildas till ett aktiebolag. Enligt förslaget tecknar staten hela aktiestocken i det nybildade bolaget. Avsikten är att ägarbasen breddas så snart aktiebolaget bildats, så att de universitet som använder servicecentrets tjänster vid sidan av staten blir delägare i bolaget. Fullmakten att bredda ägarbasen ingår i budgetpropositionen 2010.

Aktiebolagets verksamhet föreslås omfatta produktion av stödservice för ekonomiförvaltning och personaladministration samt annan stödservice och därmed sammanhängande affärsverksamhet. Aktiebolaget föreslås fortsätta den affärsverksamhet som bedrivits av Universitetens servicecenter och inleda sin verksamhet den 1 maj 2010 när Universitetens servicecenter upphör att vara ett statligt ämbetsverk.

4 Propositionens konsekvenser

4.1 Ekonomiska konsekvenser

Bildande av ett aktiebolag

Det förberedande arbetet för bildandet av ett bolag pågår som bäst. Avsikten är att bilda ett aktiebolag med ett litet kapital för att sköta de förberedande åtgärder som bolagsbildningen kräver så snart lagen har stadfästs, så att aktiebolaget kan inleda verksamhet så snart lagen trätt i kraft.

Universitetens servicecenter föreslås upphöra som statligt ämbetsverk den 1 maj 2010. Dess egendom, skulder och verksamhet samt avtal och förbindelser i anslutning härtil föreslås övergå i aktiebolagets ägo så snart bolagsbildningen är slutförd. Egendomen överläts som apport.

Kapitalstrukturen måste vara ändamålsenlig och skälig i förhållande till verksamhetens omfattning och kvalitet. Ägarbasen måste breddas så snart bolagsbildningen är klar, för att så många som möjligt av de universitet

som förbundit sig att anlita Universitetens servicecenter ska beredas möjlighet att bli delägare i bolaget. Utöver den egendom staten överför som apport, föreslås staten anvisa bolaget nytt kapital inom ramen för anslaget på 4,0 miljoner euro under moment 29.01.88 i budgetpropositionen för 2010. Målet är att de universitet som blir delägare i bolaget ska investera en lika stor summa eget kapital som den summa staten anvisar ur nämnda moment i statsbudgeten. Om målet för universitetens kapitaltillförsel uppfylls, får de universitet som blir aktieägare sammanlagt 80 procent av bolagets aktiestock. Det är meningen att ägararrangemanget genomförs så att en del av apporten och det nya kapital som staten investerar i bolaget ska tas upp i den fond för inbetalt fritt eget kapital som avses i aktiebolagslagen (624/2006) i stället för i aktiekapitalet. Ägarstrukturen och sättet att förverkliga denna förhandlas fram mellan staten och universiteten.

Egendom

Bolagets ingående balans exklusive kapitaltillförseln för pensionskostnaderna beräknas uppgå till omkring 22 miljoner euro. Anläggningstillgångarna beräknas uppgå till 10,5 miljoner euro. Den viktigaste överföringsposten är SAP-datasystemet. Av rörliga aktiva beräknas att 2,6 miljoner euro överförs till bolaget i form av kundfordringar och resultatregleringar. Storleken och strukturen på den ingående balansen preciseras under beredningens gång och i samband med värderingen av apportegendomen. Den slutliga värderingen av apportegendomen kommer att grunda sig på det bokslut som görs upp före bolagiseringen. En oberoende revisor ska ge ett utlåtande om den egendom som överförs som apport. Aktiebolagets soliditet kommer också att grunda sig på det bokslut som görs upp före bolagiseringen.

Behandlingen av aktiebolaget i skattehänseende

Inom ramen för bestämmelserna om företagsbeskattningen kan företagsverksamheten omorganiseras under vissa förutsättningar utan att det föranleder påföljder för bolagets

inkomst-, mervärdes- eller överlåtelsebeskattning.

I inkomstbeskattningen motsvarar bolagiseringen av Universitetens servicecenter en sådan verksamhetsöverlåtelse som avses i 52 d § i lagen om beskattning av inkomst av näringsverksamhet (360/1968). Överlåtelsen kan genomföras i enlighet med stipulationerna i nämnda lagrum utan beskattningssmässiga påföljder och med iakttagande av kontinuitetsprincipen. Centralskattenämndens förhandsavgörande nr 59/1999 gäller överlåtelse av hela verksamheten vid ett statligt affärsverk som apport. Bestämmelserna om verksamhetsöverlåtelse kan tillämpas på överlåtelsen, då tillgångar och skulder i den affärsverksamheten som ska överlåtas överförs på det mottagande aktiebolaget till ett värde vid tidpunkten för överlåtelsen som inte har avskrivits i beskattningen medan aktiebolagets nya aktier fås som betalning och de anställda i den verksamhet som överlåts i samband med överlåtelsen övergår i det mottagande bolagets tjänst som så kallade gamla arbetstagare. De principer som gäller för verksamhetsöverlåtelse i enlighet med lagen om beskattning av inkomst i näringsverksamhet kan även tillämpas på bolagiseringen av Universitetens servicecenter.

Enligt 19 a § i mervärdesskattelagen (1501/1993) betraktas sådan överlåtelse av varor och tjänster i samband med att en rörelse helt eller delvis sker till den som fortsätter rörelsen inte som försäljning, och denne tar i bruk de överlåtna varorna och tjänsterna för ett ändamål som berättigar till avdrag.

Enligt propositionen är det bolag som bildas i likhet med andra aktiebolag i första hand inkomstskattepliktigt enligt lagen om beskattning av inkomst i näringsverksamhet samt mervärdesskattepliktigt.

Statsfinansiella konsekvenser

Under moment 29.50.04 i statsbudgeten för 2009 har 8 miljoner euro anvisats finansieringen av verksamheten vid Universitetens servicecenter. År 2008 uppgick motsvarande belopp till 5 miljoner euro. I den andra tilläggsbudgeten för 2008 anslag staten därutöver 10 miljoner euro för servicecentrets investeringskostnader. År 2009 finansieras

verksamheten vid Universitetens servicecenter över statsbudgeten och 2010 bedriver ämbetsverket nettobudgeterad service tills bolagsbildningen är klar. Finansministeriet har för 2007—2009 anvisat undervisningsministeriet totalt 6 miljoner euro som användningsrätt ur budgetmomentet 28.80.27.1 (främjande av produktiviteten) till ett projekt för att utveckla ekonomi- och personalförvaltningen. I budgetpropositionen för 2010 har 4,0 miljoner euro reserverats för att betala teckningspriset på aktierna i det nygrundade aktiebolaget och för annat kapital samt utgifter för bolagisering och ägararrangemang.

Efter att anslagsbehovet har utretts på uppdrag av Statskontoret, föreslås i en senare budgetproposition ett anslag som en engångsbetalning som får användas för att täcka utgifterna för en tilläggspensionstrygghet för de personer som går över i anställning hos det bolag som fortsätter verksamheten vid Universitetens servicecenter.

I egenskap av aktiebolag kommer bolaget att vara inkomstskattskyldigt och betala skatt enligt aktuell skattesats på det skattepliktiga resultatet, varefter den vinst som kvarstår i bolaget i princip kan delas ut som dividend till ägaren. När verksamheten inleds ska bolaget inte eftersträva vinst, utan efter att kostnaderna blir täckta.

I samband med bolagiseringen och som en följd av de arrangemang som görs blir universiteten som är kunder hos Universitetens servicecenter ägare i bolaget. Arrangemanget görs på ovan beskrivet sätt så att de ifråga varande universiteten placerar eget kapital i bolaget.

Konsekvenser för affärsverksamheten

Enligt de beräkningar som gjorts har det bolag som bildas förutsättningar för att täcka de kostnader verksamheten föranleder med sina inkomster. Ombildningen till aktiebolag ger upphov till en del extra kostnader, men dessa bestäms på samma grunder som i andra aktiebolag. Kostnader av detta slag uppstår närmast i form av statsbeskattning, premier för arbetslöshets-, olycksfalls-, och skadeförsäkringar samt lönebikostnader. Å andra sidan sjunker bland annat pensionskostnaderna, som på lång sikt kommer att bestämmas

på samma grunder som inom den privata sektorn. Bolagiseringen föranleder ett tilläggs-pensionsansvar, vars belopp Universitetens servicecenter kommer att ge Statskontoret i uppdrag att utreda. Enligt det förfarande som iakttagits vid i samband med bolagiseringar föreslås staten ersätta de kostnader tilläggs-pensionerna förorsakar bolaget till deras fulla belopp.

4.2 Konsekvenser med tanke på konkurrenspolitiken

Aktiebolaget föreslås inte ha några lagstadgade privilegier eller skyldigheter. Eftersom verksamheten frigörs från tidigare begränsningar får aktiebolaget mer flexibla och mångsidiga utvecklingsmöjligheter.

På grund av att den strängare offentlighetsregleringen som gäller statlig verksamhet slopas, blir bolaget likt andra aktiebolag, dvs. inkomstskattepliktigt med stöd av 1 § 3 mom. och 3 § 1 mom. 4 punkten i inkomstskattelagen (1535/1992).

I inledningsskedet kommer det nybildade bolaget att erbjuda tjänster till samma universitet som blir dess delägare. Bolaget blir således en intresseenhet för de delägande universiteten. Universiteten blir för inköp av stödtjänster från servicecentret obundna av upphandlingsförfarandet enligt lagen om offentlig upphandling. Det betyder för bolaget att kundkretsen blir stabil och att tjänsteutvecklingen kan fokusera på universitetens behov. Principiellt blir det nya bolaget en sådan upphandlande enhet som avses i 6 § i lagen om offentlig upphandling.

Aktiebolaget ska senare kunna, om ägarna så beslutar, erbjuda sina tjänster i en större utsträckning än endast obetydligt också till andra kunder än delägarna. Sådana eventuella kunder kan utom andra universitet vara till exempel universitetens understödsstiftelser och fonder, yrkeshögskolor eller olika forskningsorganisationer. Om verksamheten breddas avsevärt kan konsekvensen bli att det bolag som bildas inte längre är ägarnas intresseenhet. Staten är då inte längre aktieägare i bolaget, eftersom staten avstår från sitt ägarskap senast vid utgången av 2012.

4.3 Konsekvenser med tanke på tjänste-användarna

De som anlitar tjänsterna består endast av de universitet som förbundit sig att anlita Universitetens servicecenter. Universiteten kan fritt ingå avtal om detta, och kundrelationen grundar sig på serviceavtalet med respektive universitet.

Från och med ingången av 2010 är servicecentrets tjänster avgiftsbelagda. Tjänsterna prissätts specifikt för varje kund. Bolagiseringen påverkar inte priset på tjänsterna direkt, eftersom bolaget inte eftersträvar vinst, utan prissätter de tjänster som ägarkunderna använder till självkostnadspris.

Enligt propositionen ska det bolag som grundas tillhandahålla tjänster på både finska och svenska, samt vid behov engelska.

4.4 Konsekvenser i fråga om organisation och personal

Den 1 juni 2009 fanns det sammanlagt 94 anställda vid Universitetens servicecenter, varav 46 i tjänste- och 48 i arbetsavtalsförhållande. Av personalen var 88 fastanställda och 6 tidsbundet anställda. Antalet anställda påverkas inte i sig av bolagsbildningen, men i och med att verksamheten breddas kommer anställningarna att öka. Personalen uppskattas öka till omkring 160 anställda 2010.

Vid rekrytering av personal till servicecentret har principerna för undervisningsministeriets personalpolitik i ekonomi- och personalförvaltningen följts. En del av personalen har övergått i servicecentrets tjänst från universiteten och andra har anställts utifrån.

Tjänsterna vid Universitetens servicecenter dras in och personalen anställs i anställningsförhållande i det aktiebolag som bildas som så kallade gamla arbetstagare. Att övergå som gammal arbetstagare innebär att man beaktar de tidsfrister som hör till detta anställningsförhållande. Samarbetsförhandlingar med personalen förs. Universitetens servicecenter ingår en avsiktsförklaring om villkoren i anställningsförhållandet i aktiebolaget med varje förening som representerar personalen. Arbetsavtal ingås med personalen innan tjänsteförhållandena upphör så att

anställningsförhållandet är tryggt utan avbrott.

Alltsedan Universitetens servicecenter inrättades har det varit känt att det ska bli förändringar i ämbetsverkets ställning. Trots att också andra modeller som alternativ till bolagisering förekommit under förberedelserna, har den personal som övergått i ämbetsverkets tjänst vetat om att servicecentret upphör som ett ämbetsverk.

Aktiebolaget bereder sitt lönesystem och andra belöningssystem tillsammans med personalens organisationer utgående från de mål som uppställts för förhandlingarna. Avsikten är att parterna ska enas om anställningsvillkoren redan innan bolaget bildas. På de anställdas ställning tillämpas därutöver vad som bestäms i statsrådets principbeslut om ordnande av statsanställdas ställning vid organisationsförändringar (VM 9/01/2006).

På grund av bolagiseringen överförs servicecentrets personal från systemet i lagen om statens pensioner till arbetspensionssystemet för den privata sektorn. Principen för bolagiseringen är att den personal som övergår i aktiebolagets tjänst har kvar sina pensionsförmåner och att det nya pensionsskyddet motsvarar nuvarande pensionsskydd. Det kommer att ordnas genom en separat gruppens pensionsförsäkring. De kapitaliserade kostnaderna för tilläggs-pensionsskyddet beräknas enligt det uppdrag som Statskontoret får. Den slutliga summan för pensionsansvaret klarnar efter att tilläggs-pensionsskyddet konkurrensutsatts. Det är inte ändamålsenligt att redan i det här skedet utreda beloppet av pensionsansvar, eftersom personalstyrkan vid servicecentret ökar före ombildningen till aktiebolag. Frågan om tilläggs-pensionsskyddet gäller bara dem som utan avbrott varit anställda i staten innan den 1 januari 1993, i det här skedet bara 23 personer vid Universitetens servicecenter. Något behov av tilläggs-pensionsskydd föreligger inte för dem som senare blivit anställda i staten, då pensionsskyddet i det statliga och privata arbetspensionssystemet är på samma nivå.

De åtgärder som blir nödvändiga för att betala pensionsansvaret behandlas i en särskild budgetproposition. Det beskrivna förfarandet ska garantera arrangemanget för pensions-skyddsnivån före bolagiseringen och perso-

nalens övergång i aktiebolagets tjänst. Till förberedelserna för bolagisering hör att se till att pensionsskyddet ordnas så att det blir förenligt med Europeiska unionens bestämmelser om statsunderstöd.

I enlighet med personalpolitiken för servicecenterprojektet inom undervisningsministeriets ekonomi- och personalförvaltning ska Universitetens servicecenter under konstitueringsskedet när det ännu är ett räkenskapsverk följa universitetens lönesystem. I fortsättningen har det nya bolaget sitt eget löne- och belöningssystem. Lönesystemet avtalas i samband med kollektivavtalet.

Universitetens servicecenters huvudkontor ligger i Vasa och ett kontor finns i Joensuu. Servicecentret har dessutom ett kontor i Helsingfors. Några förändringar som gäller orten för servicecentret planeras inte.

5 Beredningen av propositionen

5.1 Beredningsskeden och beredningsmaterial

Regeringens proposition har beretts vid undervisningsministeriet i samarbete med Universitetens servicecenter. Samarbetsförhandlingar om regeringspropositionen har förts med personalen vid Universitetens servicecentral i enlighet med lagen om statliga ämbetsverk (651/1988). Regeringspropositionen har behandlats i en arbetsgrupp som tillsatts för att stödja bolagiseringen av servicecentralen.

Utlåtanden har begärts om propositionsutkastet av statsrådets kansli, finansministeriet, arbets- och näringsministeriet, Universitetens servicecenter, de elva universitet som förbundit sig att anlita servicecentralens tjänster, Konkurrensverket samt personalorganisationerna.

Bolagiseringen har behandlats i samarbetsförfarande inom förvaltningsområdet den 11 maj 2009.

Propositionsutkastet har funnits till påseende på undervisningsministeriets Internetsidor sedan den 26 juni 2009.

5.2 Remissyttranden och hur de har beaktats

Statsrådets kansli har fäst uppmärksamheten bl.a. vid ändamålsenligheten av statlig ägarskap samt det nya bolagets ställning som intresseenhet och dess definition. Statsrådets kansli har konstaterat att servicecentret inte väsentlig ska utvidgas i samband med bolagiseringen. Statsrådets kanslis syn på hur den önskade ägarstrukturen verkställs har beaktats.

Finansministeriet anser att det är motiverat att som ett första steg göra servicecentret till aktiebolag med en ställning som intresseenhet för de universitet som blir ägare. Undervisningsministeriet och finansministeriet har i samband med beredningen av budgetpropositionen för 2010 förhandlat om storleken på statens kapitalinvestering och strukturen på ingående balans i det nya bolaget. Preciseringsringarna i 5 § 1 mom. har som sådana beaktats. Finansministeriet har ansett att arrangementet för att bevara nivån på personalens pensionsskydd motsvarar vedertagen praxis. På grund av utlåtandet har en lägesinformation om antalet personer med rätt till tilläggs pension tillfogats.

Arbets- och näringsministeriet anser att propositionen förtjänar understöd. Baserat på utlåtandet har till propositionen tillfogats ett omnämnande av det nya bolagets rättsliga ställning vid upphandling. Arbets- och näringsministeriet har ansett att om det nya bolaget erbjuder service bara till de universitet som äger bolaget, så bör kompensationen för pensionsskyddet inte ha en sådan snedvridande effekt på konkurrensen att en anmälan till kommissionen föranleds.

Konkurrensverket har inget att anmärka i fråga om utkastet. Genom att Universitetens servicecenter bolagiseras kan bolaget sedan

det kommit igång gå in på konkurrerande marknader med större möjligheter att verka för bättre genomsynlighet och kostnadseffektivitet i verksamheten.

Universitetens servicecenter understöder propositionen.

De universitet som förbundit sig att bli kunder hos Universitetens servicecenter har förhållit sig positivt till propositionen. Det har bedömts att kunduniversitetens aktieägarskap i det nya bolaget är betydelsefullt och för universiteten medger deltagande beslutsfattningen. Universiteten har konstaterat att personalökningen i det nya bolaget bör bli måttfull. Enskilda universitet har föreslagit att kostnaderna av arrangemangen för universiteten beaktas i kommande års finansieringsbeslut. Lapplands universitet och Åbo handelshögskola har inte lämnat något utlåtande.

Löntagarorganisationen Pardia och Universitetens och forskningssektorns personalförbund r.f. YHL har konstaterat att ändringen av personalens tjänsteförhållanden till arbetsavtalsförhållanden bör verkställas så att personalens ställning tryggas. Det nya bolagets personalpolitiska principer bör avtalas tillsammans med personalorganisationerna. Ändringsförslaget som gäller 5 § 1 mom. i utlåtandet har beaktats.

Förbundet för den offentliga sektorn och välfärdsområdena JHL har fäst uppmärksamhet vid villkor och avtal om personalens anställningsförhållanden.

6 Samband med andra propositioner

Propositionen ansluter sig till budgetpropositionen för 2010 och avses bli behandlad i samband med den.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

1 §. Överlåtelsefullmakt och det aktiebolag som ska bildas. Enligt paragrafen föreslås statsrådet bemyndigas att till det aktiebolag som ska bildas överlåta den egendom, de rättigheter och den affärsverksamhet som innehas av Universitetens servicecenter samt att teckna alla aktier i bolaget. Aktiebolagets verksamhet föreslås omfatta stödserviceproduktion för ekonomiförvaltning och personaladministration samt annan stödservice och därmed sammanhängande affärsverksamhet. Verksamheten föreslås i första hand fokusera på stödtjänster för universitetens ekonomiförvaltning och personaladministration.

2 §. Villkoren för överlåtelse. Statsrådet föreslås bestämma vilken egendom som ska överlåtas och värdet av den samt villkoren för överlåtelsen. Statsrådet föreslås också bestämma om övriga arrangemang som gäller överlåtelsen av egendomen och bolagsbildningen. Värderingen av den egendom som överlåts till aktiebolaget som apport föreslås basera sig på det bokslut som utarbetas för Universitetens servicecenter vid ingången av år 2010 före bolagiseringen samt på det utlåtande om apporten som begärs av en oberoende revisor. Överlåtelsen av egendom som apport föreslås äga rum så snart lagen trätt i kraft och bolaget inleder sin verksamhet.

3 §. Beskattning. I paragrafen föreslås en klargörande bestämmelse i form av en hänvisning till 52 d § i lagen om beskattning av inkomst av näringsverksamhet som i tillämpliga delar föreslås tillämpas vid bolagiseringen. Då bolaget bildas föreslås att bestämmelserna om verksamhetsöverlåtelse iakttas i tillämpliga delar samt att kontinuitetsprincipen tillämpas.

4 §. Ansvar för förbindelser. När egendomen överlåts till aktiebolaget, föreslås det svara för de lån-, borgenärs-, service-, anskaffnings- och leveransavtal som Universitetens servicecenter ingått samt andra motsvarande förbindelser som Universitetens servicecenter ingått om egendom och affärsverksamhet som överlåts till aktiebolaget. I de avtal som kommer att ingås före bolaget

bildas ska Universitetens servicecenter nämna den förestående bolagiseringen.

Eftersom byte av gäldenär endast kan ske med borgenärens samtycke ska staten också fortsättningsvis subsidiärt svara för sådana förpliktelser som ingåtts före bolagsbildningen och om vilka inget annat har avtalats. Genom bestämmelsen säkras kontinuiteten i tjänsteutbudet i samband med bolagiseringen.

5 §. Ändring av personalens anställningsförhållande. Samtidigt som verksamheten vid Universitetens servicecenter upphör dras servicecentrets tjänster och tjänsteförhållanden in, och personalen anställs i arbetsavtalsförhållande i det aktiebolag som fortsätter verksamheten. I enlighet med det principbeslut om organisationsförändringar som statsrådet fattade 2006 (FM 9/01/2006) föreslås personalens tjänsteförhållanden fortgå i enlighet med paragrafens bestämmelser. Från och med den 1 maj 2010 tillämpas arbetsavtalslagen (55/2001) som sådan i fråga om personalens ställning. Övergången från anställningsförhållanden i form av tjänster till sådana i form av arbetsavtal påverkar inte i sig anställningsförhållandets kontinuitet då förändringen genomförs. Innan tjänsterna dras in ingås arbetsavtal med personalen, vilket tryggar att anställningsförhållandena fortgår utan avbrott.

Indragningen av tjänster och sådana tjänsteförhållanden som baserar sig på dem medför i praktiken administrativa åtgärder. Enligt bestämmelsen om ikraftträdande i 6 § föreslås åtgärder för indragningen av tjänster samt sådana tjänsteförhållanden och tjänsteförhållanden på viss tid som baserar sig på dem kunna vidtas redan innan lagen träder i kraft. De åtgärder som gäller tjänsten och tjänsteförhållandet som direktör vidtas av undervisningsministeriet. I fråga om övriga tjänster och tjänsteförhållanden vidtas åtgärderna av Universitetens servicecenter.

Enligt paragrafen föreslås personalen vid Universitetens servicecenter övergå till anställning hos aktiebolaget den 1 maj 2010. Personer som har en visstidstjänst eller ett arbetsavtalsförhållande får anställning eller

överförs i aktiebolaget för motsvarande vissa tid.

Det föreslås att för anställda och arbetsavtalsvillkor tillämpas vad som föreskrivs i lagen eller med stöd av den och vad som avtals i kollektiv- och arbetsavtal.

6 §. Ikraftträdande. Lagen föreslås träda i kraft den 1 maj 2010.

Förordningen om Universitetens servicecentral föreslås samtidigt bli upphävd.

Därutöver föreslås det i paragrafen bestämmelser om de åtgärder som kan vidtas innan lagen träder i kraft. Det bör vara möjligt att vidta nödvändiga förberedelser och arrangemang vid Universitetens servicecenter redan innan lagen träder i kraft. Universitetens servicecenter och undervisningsministeriet föreslås få besluta om avslutandet av tjänsterna vid servicecentret och om andra åtgärder innan lagen träder i kraft. På mot-

svarande sätt föreslås statsrådet innan lagen träder i kraft besluta om att grunda bolaget och teckna aktierna i det samt bestämma värdet av den egendom som överförs, villkoren för överlämnandet och andra arrangemang.

I paragrafens fjärde moment föreslås en bestämmelse om hur Universitetens servicecenters sista bokslut ska utarbetas och revision skötas. Eftersom bokslutet och revisionen gäller ett statligt ämbetsverk, föreslås en tillämpning av de materiella bestämmelserna i lagen om statens budget (423/1988), även om den som utför åtgärderna är aktiebolag.

2 Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft den 1 maj 2010.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

*Lagförslag***Lag****om ombildning av Universitetens servicecenter till aktiebolag**

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Överlåtelsefullmakt och det aktiebolag som ska bildas

Statsrådet bemyndigas att till det aktiebolag som ska bildas för att fortsätta verksamheten vid det till undervisningsministeriets förvaltningsområde hörande Universitetens servicecenter överlåta den egendom och de immateriella rättigheter som Universitetens servicecenter har i sin besittning samt affärsverksamheten vid centret.

Aktiebolagets verksamhetsområde omfattar produktion av stödservice för ekonomi- och personalförvaltning och annan stödservice samt tillhörande annan affärsverksamhet.

När aktiebolaget bildas tecknar staten samtliga aktier.

2 §

Villkoren för överlåtelsen

Statsrådet bestämmer vilken egendom som ska överlåtas och värdet av den samt villkoren för överlåtelsen. Statsrådet bestämmer också om övriga arrangemang som gäller överlåtelsen av egendomen och bolagsbildningen.

Statsrådet bestämmer vilken del av egendomen som ska sättas in i bolaget mot aktier.

3 §

Beskattning

Vid inkomstbeskattningen iakttas i tillämpliga delar vad som föreskrivs om verksam-

hetsöverlåtelse i 52 d § i lagen om beskattning av inkomst av näringsverksamhet (360/1968).

4 §

Ansvar för förbindelser

Aktiebolaget svarar för de skuld-, hyres-, service-, anskaffnings- och leveransavtal samt andra motsvarande förbindelser som Universitetens servicecenter har ingått under sin verksamhetstid och som gäller den egendom och affärsverksamhet som överlåts till aktiebolaget.

Statens sekundära ansvar för de förbindelser som enligt 1 mom. överlåts till det bolag som ska bildas kvarstår, om inte den andra avtalsparten godkänner att ansvaret överförs på bolaget. Bolaget är skyldigt att ersätta staten för det som staten betalar på grund av sitt ansvar enligt detta moment.

5 §

Ändring av personalens anställningsförhållande

Tjänsterna vid Universitetens servicecenter dras in och tjänsteförhållanden som baserar sig på dem samt tjänsteförhållanden på viss tid upphör utan uppsägning den 30 april 2010. Personalen anställs i arbetsavtalsförhållande hos aktiebolaget från och med den 1 maj 2010. För indragningen av tjänster och avslutandet av tjänsteförhållanden krävs inte tjänstemannens samtycke. Den uppgifter vid Universitetens servicecenter som baserar sig på arbetsavtalsförhållanden och personalen i

dess uppgifter övergår till aktiebolaget i arbetsavtalsförhållande från och med den 1 maj 2010. Personal i tjänste- och arbetsavtalsförhållande på viss tid anställs eller överflyttas till aktiebolaget för motsvarande tid i arbetsavtalsförhållande på viss tid.

På anställda och anställningsvillkor tillämpas vad som bestäms i lag eller bestäms eller föreskrivs med stöd av lag och vad som avtals i kollektivavtal och arbetsavtal.

6 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 .

Genom denna lag upphävs förordningen av den 17 januari 2008 om Universitetens servicecenter (29/2008).

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft. Statsrådet får vidta åtgärder som avses i 1 och 2 § innan lagen träder i kraft. Undervisningsministeriet och Universitetens servicecenter får vidta åtgärder som hänför sig till indragningen av tjänster och avslutandet av i 5 § 1 mom. avsedda tjänsteförhållanden och tjänsteförhållanden på viss tid innan lagen träder i kraft.

På revisionen och bokslutet för den sista verksamhetsperioden för Universitetens servicecenter tillämpas vad som bestäms i den lag som nämns i 2 mom. och i lagen om statsbudgeten (423/1988) och med stöd av dem. Aktiebolaget sköter till denna del centrets uppgifter.

Helsingfors den 15 september 2009

Republikens President

TARJA HALONEN

Kultur- och idrottsminister *Stefan Wallin*